

**Comunicació i interacció educativa II**

Codi: 103683

Crèdits: 6

| Titulació                 | Tipus | Curs | Semestre |
|---------------------------|-------|------|----------|
| 2500260 Educació Social   | FB    | 1    | A        |
| 2500261 Pedagogia         | FB    | 1    | A        |
| 2500797 Educació Infantil | FB    | 1    | A        |
| 2500798 Educació Primària | FB    | 1    | A        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Cristina Mercader Juan

Correu electrònic: Cristina.Mercader@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent**

Esteban Pont Barceló

Noemí Santiveri Papiol

María Alejandra Bosco Paniagua

Cristina Mercader Juan

Katia Veronica Pozos Perez

Jose Maria Silva Silva Galan

Juan Morales Hernandez

Ingrid Noguera Fructuoso

Carme Serret Vidal

**Prerequisits**

La llengua catalana serà d'ús en l'assignatura a excepció del grup 71 en el que serà la llengua anglesa.

Nivell bàsic de la competència digital.

**Objectius**

Assignatura d'aproximació al fet educatiu des de la perspectiva dels fenòmens comunicatius i els de la interacció presents en tota realitat educativa. És una de les quatre assignatures que componen la formació bàsica compartida de la Facultat que prepara en competències bàsiques i funcionals que qualsevol professional de l'educació necessita.

L'assignatura té un vessant clarament pràctic i aplicatiu i per això es dissenya la docència amb un percentatge molt alt de seminaris amb grups reduïts d'estudiants.

Objectius formatius generals:

Desenvolupar competències socials, emocionals i de treball en equip.

Desenvolupar competències per a l'aprofitament de les tecnologies digitals al servei de l'aprenentatge i l'ensenyament.

## Competències

### Educació Social

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar les tecnologies de la informació i comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius.

### Pedagogia

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el seu exercici i desenvolupament professional.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius i formatius.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

### Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius i formatius.

### Educació Primària

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
2. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.

3. Conèixer les tecnologies de la informació i de la comunicació, la seva evolució i les seves implicacions educatives.
4. Desenvolupar un treball col·laboratiu, en equip, com a pas previ per al treball en xarxa.
5. Expressar-se i utilitzar els llenguatges corporal, musical i audiovisual per discernir selectivament la informació audiovisual que contribueix a l'educació, a la formació cívica i a la riquesa cultural.
6. Identificar les competències socioemocionals que intervenen en les interaccions individuals i grupals, analitzar i identificar les dinàmiques de grup, per aplicar estratègies per a la dinamització de grups, adquirir habilitats socials en contextos educatius i saber treballar en equips amb altres professionals.
7. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
8. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

## Continguts

Continguts clau:

- Comunicació i educació

Teories de la comunicació aplicades a l'educació en un model d'escola inclusiva.

Aspectes de la comunicació rellevants en els processos educatius.

- Comunicació i interacció educatives.

L'observació i l'anàlisi de la dinàmica de grup. El rol propi en el grup.

El treball en equip i la participació per al desenvolupament del grup. L'escolta activa.

El grup com a recurs educatiu.

- Intervenció en educació emocional.

El món emocional. L'expressió, comprensió i regulació emocionals.

L'acompanyament en el procés de dol i l'apoderament amb la resiliència.

El desenvolupament emocional educatiu i la influència dels estils atribucionals.

- Les tecnologies digitals en l'educació

- Tecnologies de la informació i la comunicació com a recursos i estratègies en processos d'ensenyament i aprenentatge. El desenvolupament de les competències digitals i la competència digital docent com a eix per a la seva integració en els contextos educatius.

- La creació de textos diversos (hipertextuals, audiovisuals, icònics, tridimensionals, etc.), la seva difusió i comunicació. La web i els seus serveis com a espai d'expressió multimèdia i audiovisual, i com a espai de comunicació i experiències virtuals interactives. La promoció de comportaments socials basats en la col·laboració i l'intercanvi d'informació compartida. Normes i ètica de comportament: usos segurs i responsables.

- L'adquisició d'habilitats cognitives per buscar, seleccionar, analitzar, interpretar i re-crear la informació així com comunicar-se i interactuar amb altres persones de manera col·laborativa. La web com a biblioteca universal. Els usuaris com agents proactius i com creadors.

## Metodologia

Les sessions de gran grup són exposicions per part del professorat de qüestions bàsiques i complementàries. Es realitza amb tot el grup classe.

Els seminaris en grups reduïts són espais de treball (amb 1/3 part del gran grup) on mitjançant activitats diverses (estudi de casos, anàlisi de materials, dinàmiques de grup, resolució de problemes, creació de material visual, disseny d'informació per xarxa, etc.) s'aprofundeix en els continguts de l'assignatura. En altres ocasions es desenvolupen activitats pràctiques utilitzant mitjans tecnològics, materials complementaris, etc. Utilitzar metodologies actives: per exemple, treballar per projectes i/o promovent el aprenentatge col.laboratiu.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                                             | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                                  |       |      |                          |
| Presencial en gran grup                                                           | 10    | 0,4  |                          |
| Seminaris en grups reduïts                                                        | 45    | 1,8  |                          |
| Tipus: Supervisades                                                               |       |      |                          |
| Tutories i seguiment de les activitats proposades tant presencial com virtualment | 50    | 2    |                          |
| Tipus: Autònomes                                                                  |       |      |                          |
| Treball autònom individual i en grup                                              | 45    | 1,8  |                          |

## Avaluació

L'avaluació constarà en el programa de cada grup, i per a cada seminari. Al procés d'avaluació es podran aplicar rúbriques, checklists, pautes d'avaluació, entre d'altres instruments per assegurar el seguiment continuat de les activitats.

Hi ha una data de reavaluació per aquells que hagin suspès alguna de les activitats amb més d'un 3,5. Quan es consideri que l'estudiant no ha pogut aportar prou evidències d'avaluació en l'acta es consignarà aquesta assignatura com a no evaluable.

Per a superar l'assignatura caldrà demostrar haver desenvolupat les competències treballades tant pel què fa a l'apartat de CEG, com en l'apartat de les TAC. Per això s'ha d'haver superat ambdues parts amb una nota mínima de 5 en cadascuna.

L'assistència a les activitats dirigides és obligatòria per assolir els objectius de l'assignatura. Per poder ser avaluat caldrà haver assistit almenys al 80% de totes les classes de cada àmbit (80% d'assistència a TAC; 80% d'assistència a CEG).

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que serà sancionat amb un zero a l'activitat i no es tindrà dret a reavaluar-la. En cas de reincidència es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Podeu veure la documentació de la UAB sobre "plagi" a: [http://wuster.uab.es/web\\_argumenta\\_obert/unit\\_20/sot\\_2\\_01.html](http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html)

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Dates d'avaluació:

Una data d'avaluació la darrera setmana de cada seminari, marcada en els cronogrames. Pràctiques d'aula i evidències d'avaluació contínua al llarg de les sessions (marcades al programa de cada assignatura proporcionat a l'inici de curs).

Una reavaluació per aquells alumnes suspesos amb més d'un 3.5 marcada segons cronograma al període de reavaluació de les dues darreres setmanes del semestre, segons correspongui per seminari (A, B o C).

## Activitats d'avaluació

| Títol                                        | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Creació de producte o projecte en grup (TAC) | 25% | 0     | 0    | 2, 3, 4, 5               |
| Portafoli individual en format Blog (TAC)    | 25% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 5, 8            |
| Prova oral o escrita individual (CEG)        | 25% | 0     | 0    | 6, 8                     |
| Treballs reflexius en grup (CEG)             | 25% | 0     | 0    | 4, 6, 7, 8               |

## Bibliografia

Adell, J. & Castañeda, L. (Eds.) (2013). *Entornos Personales de Aprendizaje: claves para el ecosistema educativo en red*. Alcoy: Marfil. <http://revistas.uned.es/index.php/educacionXX1/article/view/12160/11434>

Aparici, R. (Coord.) (2010). *Educomunicación: más allá del 2.0*. Barcelona: Editorial Gedisa.

Área, M. & Pessoa, T. (2012). De lo sólido a lo líquido: las nuevas alfabetizaciones ante los cambios culturales de la Web 2.0., *Comunicar*, 38 (XIX), 13-20. En: <https://www.revistacomunicar.com/index.php?contenido=detalles&numero=38&articulo=38-2012-03>

Aronson, E. (2007). *El animal social*. Madrid. Alianza Editorial, S.A.

Asensio, J.M. (2004). *Una educación para el diálogo*. Barcelona: Paidós.

Bach, E. & Darder, P. (2004). *Des-educat*. Barcelona. Ediciones 62.

Bach Cobacho, E. & Forés Miaravalles, A. (2007). *E-mociones. Comunicar y educar a través de la red*. Barcelona: Ediciones Ceac.

Bisquerra Alzina, R., Pérez González, J. C. & García Navarro, E. (2015). *Inteligencia emocional en educación*. Madrid: Editorial Síntesis.

Camps, V. (2005). *La voluntad de vivir*. Ariel. Barcelona.

Capell, N., Tejada, J. & Bosco, A. (2017). Los videojuegos como medio de aprendizaje: un estudio de caso en matemáticas en Educación Primaria. *Pixel-Bit*, 52, 133-150. En: <https://idus.us.es/xmlui/handle/11441/62678>

Ceberio, M. (2006). *La buenacomunicación*. Barcelona: Paidós.

Darder Vidal (Coord.) (2017). *La formació emocional del professorat*. Barcelona: Octaedro.

- Darley, A. (2002). *Cultura visual digital: espectáculos y nuevos géneros en los medios de comunicación*. Barcelona: Paidós.
- Domingo-Coscolla, M., Bosco-Paniagua, A., Carrasco-Segovia, S., & Sánchez-Valero, J.A. (2020). Fomentando la competencia digital docente en la universidad: Percepción de estudiantes y docentes. *Revista de Investigación Educativa*, 38(1), 167-782 <https://revistas.um.es/rie/article/view/340551>
- Domínguez Figaredo, D. (2007). Modelos de aprendizaje en la web social. *Comunicación y Pedagogía*, 223. pp. 38-42.
- Gairín, J. & Mercader, C. (2018). Usos y abusos de las TIC en los adolescentes. *Revista de Investigación Educativa*, 36 (1), 125-140. [https://digitum.um.es/digitum/bitstream/10201/75504/1/09\\_RIE\\_N1\\_2018.pdf](https://digitum.um.es/digitum/bitstream/10201/75504/1/09_RIE_N1_2018.pdf)
- García, J.M. (2015). Robótica Educativa. La programación como parte de un proceso educativo. *RED-Revista de Educación a Distancia*. 46 (8). En: <https://www.um.es/ead/red/46/garcia.pdf>
- Gisbert, M., Gonzalez, J. & Esteve, F. (2016) Competencia digital y competencia digital docente: una panorámica sobre el estado de la cuestión. *Revista Interuniversitaria de Investigación en Tecnología Educativa (RIITE)*, 0, 74-83. <https://revistas.um.es/riite/article/view/257631>
- Gisbert, M., Esteve-Gonzalez, V. & Lázaro, J.L. (2019). *¿Cómo abordar la educación del futuro? Conceptualización, desarrollo y evaluación desde la competencia digital docente*. Barcelona: Octaedro. ISBN: 978-84-17219-88-8
- Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós.
- Güell, M. (2005). *Per què he dit blanc si volia dir negre? Tècniques assertives per al professorat i els formadors*. Barcelona: GRAÓ
- Hirschman, A.O. (1999). *Las pasiones y los intereses*. Península. Barcelona.
- Hume, D. (1992). *Tratado sobre la naturaleza humana*. Tecnos. Madrid.
- León del Barco, B., Gozalo Delgado, M., Gómez Carroza & Latas Pérez, C. (2005). *Técnicas de aprendizaje cooperativo en contextos educativos*. Badajoz: Abecedario.
- Mariscal, S., Giménez-Dasí, M., Carriedo, N. & Corral, A (Coord.). (2009). *El desarrollo psicológico a lo largo de la vida*. Madrid: McGrawHill, UNED.
- Punset, E. (2011). *Excuses per no pensar*. Destino. Barcelona.
- Ramon-Cortés, F. (2014). *L'illa dels 5 Fars: Les Claus de la comunicació*. Barcelona: Labutxaca.
- Resnik, M.; Mlonay, J.; Monroy-Hernández, N.; Eastmond, E.; Brennan, K. Millner, A. (...) & Kafai, J. (2010). *Programación para todos*. En: <http://eduteka.icesi.edu.co/articulos/ProgramacionParaTodos>
- Richard, E. & McClintock, A. (2008). *Teoría y práctica de la comunicación humana*. Barcelona: Paidós.
- Savater, F. (1997). *El valor de educar*. Ariel. Barcelona.
- Vázquez, E. & Sevillano, M. L (Eds.) (2015). *Dispositivos digitales móviles en educación. El aprendizaje ubicuo*. Madrid: Narcea Ediciones. ISBN: 978-84-277-2100-5  
<https://digitum.um.es/digitum/handle/10201/49513>
- Villalba, A. (2001). Las nuevas tecnologías, la informática y los multimedia, Las nuevas herramientas de intervención educativa. *Educación Social*, 19, 59-66.
- Watzlawick, P. (1996). *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona: Herder.

## **Programari**

A continuació es presenta el programari que es podrà utilitzar al llarg del curs, entre d'altres que, en funció de les necessitats d'aprenentatge, es podran incloure.

Aplicacions Web 2.0 (Kahoot, Symbaloo, Padlet, Youtube...)

Audacity

Blogger

Canva

Classroom

CMAP Tools

Genial.ly

Google Drive

OpenShot

Mblock

Microsoft Teams

Notebookcast

Paquet Microsoft Office

Photoshop

Powtoon

Scratch

TinkerCAD